

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 14:

Forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse vedrørende planerne om at udvide NATO, og hvilken holdning vil regeringen indtage, når spørgsmålet om NATO's udvidelse officielt kommer på dagsordenen på NATO's udenrigsministermøde i Bruxelles til december?«

Af Annette Just (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 9/11 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 17/11 94).

Begrundelse

Annette Just (FP):

Det er nu fem år siden, at muren faldt i Berlin, Warszawa-pagten opløste sig selv og isen mellem Øst og Vest smeltede. Men det har ikke givet den stabilitet, vi alle – i hvert fald det første stykke tid efter murens fald – håbede på.

Vi har set, at Rusland ikke har udviklet sig i den demokratiske retning, vi alle havde håbet på. Mafiabander prøver at ødelægge det, og økonomisk ragnarok giver i dag større ustabilitet end nogen sinde før.

Derfor mener jeg, at det er vigtigt, at vi nu får en debat om, hvordan vi sikrer de lande i det tidligere Østeuropa, som har vist evnen til en demokratisk udvikling, som har vist evnen til at ville og kunne prøve at opbygge et forsvar i vestlig stil, og som ønsker at være en del af det NATO-forsvar, som de i så mange år har set på med misundelse, fordi NATO netop står for »én for alle og alle for én«.

Det sikkerhedsnet, som jeg mener vi bør spænde ud under de lande, der virkelig viser den store interesse og tager de store initiativer, glæder jeg mig til at vi kan diskutere i dag, og derfor har jeg bedt om denne forespørgsel om udvidelse af NATO og i særdeleshed med de baltiske lande, som jeg føler er vort ansvarsområde. Tak.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Vi lever i et nyt Europa med nye muligheder, nye udfordringer – også på det sikkerhedspolitiske område. Her er opgaven at udstrække Vesteuropas stabilitet og sikkerhed til hele Eu-

ropa, at sikre en fredelig udvikling på det europæiske kontinent og bygge broer over den kløft, der blev skabt af den kolde krig.

De central- og østeuropæiske lande er kommet ud af kommunismens favntag, Sovjetunionen er faldet fra hinanden, og kommunismen eksisterer ikke mere som ideologisk alternativ til vestlig pluralisme og vestligt demokrati. Vore tidligere modstandere er blevet partnere og venner, men de føler sig efterladt i et sikkerhedspolitisk tomrum. Østeuropæerne søger et nyt grundlag for deres sikkerhed, og det er kun naturligt, at de kigger mod vest.

På det økonomiske og politiske område er det EU, der har tiltrækningskraften. På det europæiske rådsmøde i København sidste år blev EU-landene enige om at give de central- og østeuropæiske lande et perspektiv om medlemskab.

På det sikkerhedspolitiske område er det NATO, der har tiltrækningskraften, og landene i Central- og Østeuropa ønsker medlemskab af NATO. De er overbeviste om, at medlemskab af den vestlige forsvarsalliance kan trække dem ud af deres sikkerhedspolitiske tomrum.

NATO vendte ikke ryggen til, da den kolde krig var forbi; NATO rakte hånden frem. NATO's stats- og regeringschefer vedtog på topmødet i Rom i 1991 en ny strategi, der blev indrettet efter den ændrede sikkerhedspolitiske situation. NATO tilbød dialog og samarbejde med sine tidligere fjender, og som ramme for denne nye politik etablerede NATO et nyt forum: Det Nordatlantiske Samarbejdsråd, NACC. Alle de tidligere Warszawa-pagtlande fik sammen med NATO-landene sæde i NACC, som hurtigt blev rammen om en nyttig sikkerhedspolitisk dialog om et konkret militært samarbejde mellem Øst og Vest.

Næppe var NACC blevet oprettet, før Sovjetunionen gik i opløsning. Det betød, at der skulle være plads til 11 nye lande ved NACC's bord, og det var en af årsagerne til, at NACC ikke kunne opfylde de central- og østeuropæiske landes sikkerhedspolitiske behov.

Deltagelse i NACC bragte dem tættere på NATO, men de følte sig stadig i et sikkerhedspolitisk tomrum, og derfor opstod et stigende pres mod NATO for udvidelse.

På NATO-topmødet i januar 1994 lagde NATO-landene en tosidet strategi til at håndtere dette pres. Det blev for det første slået fast, at NATO er åbent for medlemskab for andre europæiske lande; det hedder i topmødeerklæringen, at udvidelse af NATO's medlemskreds skal